

Spis treści

Przedmowa	XI
Wykaz najważniejszych skrótów	XV
Wstęp	1
1. Wprowadzenie	1
2. Zakres i znaczenie problematyki	13
3. Wybór źródeł	15
4. Transkrypcja	18
Rozdział 1. Idee chińskiego porządku społecznego i ich geneza	21
1.1. Filozoficzne podstawy prawa chińskiego	21
1.1.1. Konfucjanizm	25
1.1.1.1. Historia konfucjanizmu	25
1.1.1.2. Ogólne założenia konfucjanizmu	28
1.1.1.2.1. Konstytucja społeczna – <i>lǐ</i>	33
1.1.1.2.2. Postępowanie moralnie dobre – <i>yì</i>	34
1.1.1.2.3. Samodoskonalenie	35
1.1.1.2.4. Humanitaryzm – <i>rén</i>	37
1.1.1.2.5. Hierarchizacja	38
1.1.1.2.6. Wzór człowieka szlachetnego	40
1.1.1.2.7. Prawo – idea prawa – <i>ritusprudentia</i>	41
1.1.1.2.8. Prawo – pragmatyka prawa	42
1.1.2. Neokonfucjanizm	47
1.1.3. Nowożytny nowy konfucjanizm	54
1.1.4. Moizm	58
1.1.4.1. Informacje ogólne	58
1.1.4.2. Akceptacja <i>dào</i>	59
1.1.4.3. Krytyka <i>lǐ</i>	59
1.1.4.4. Forma rządów	60
1.1.4.5. Samodoskonalenie	61
1.1.5. Taoizm	63
1.1.5.1. Informacje ogólne	63
1.1.5.2. Przedstawiciele taoizmu – <i>Yang Zhu, Laozi, Zhuangzi, Liezi</i>	64
1.1.5.3. Poglądy taoistów – podsumowanie	67
1.1.6. Buddyzm chiński	70
1.1.6.1. Informacje ogólne	70
1.1.6.2. Główne założenia	71

1.1.7. Legizm	72
1.1.7.1. Informacje ogólne	72
1.1.7.2. Główne założenia	73
1.1.7.3. Poglądy legistów	87
1.1.8. Maoizm	90
1.1.8.1. Informacje ogólne	90
1.1.8.2. Główne założenia	91
1.2. Idee chińskiego porządku społecznego	100
1.2.1. Pojęcie idei jako treści doktrynalnej	100
1.2.2. Idea harmonii	104
1.2.3. Idea humanitaryzmu	107
1.2.4. Idea poprawności	107
1.2.5. Idea rytualizacji	109
1.2.6. Idea hierarchiczności	110
1.2.7. Idea posłuszeństwa	112
1.2.8. Idea kolektywizmu	113
1.2.9. Idea samodoskonalenia	115
1.2.10. Integracja idei, czyli koncepcja synkretyzmu chińskich doktryn filozoficznych	116
Rozdział 2. Konstytucja i zasady konstytucyjne chińskiego porządku prawnego	129
2.1. Konstytucja Chińskiej Republiki Ludowej z 4.12.1982 r.	129
2.1.1. Historia chińskich dążeń konstytucyjnych	132
2.1.2. Treść Konstytucji Chińskiej Republiki Ludowej z 4.12.1982 r.	137
2.1.2.1. Preambuła	140
2.1.2.2. Zasady ogólne	142
2.1.2.3. Podstawowe prawa i obowiązki obywateli Chińskiej Republiki Ludowej	148
2.1.2.4. Struktura państwa	151
2.1.2.5. Flaga, hymn, godło i stolica	178
2.2. Zasady konstytucyjne chińskiego porządku prawnego	178
2.2.1. Pojęcie zasad prawa	178
2.2.2. Zasady konstytucyjne – Konstytucja ChRL jako manifest wartości czy nośnik wartości?	186
2.2.3. Specyfika chińskiego porządku konstytucyjnego	189
2.2.4. Konkretyzacja treści zasad konstytucyjnych	197
2.2.4.1. Zasada nadrzędności Konstytucji ChRL	197
2.2.4.2. Zasada rządów prawa (<i>rule of law</i>)	200
2.2.4.3. Zasada władzy ludu	205
2.2.4.4. Zasada państwa socjalistycznego o chińskiej specyfice	205
2.2.4.5. Zasada protekcjonizmu i umacniania socjalistycznej cywilizacji duchowej	208

2.2.4.6. Zasada jedności władzy państwowej i kierowniczej roli Komunistycznej Partii Chin	210
2.2.4.7. Zasada instytucjonalizacji i hierarchicznego podporządkowania organów	213
2.2.4.8. Zasada społecznej gospodarki rynkowej	220
2.2.4.9. Zasada ochrony własności	224
2.2.4.10. Zasada swobody gospodarczej (o chińskiej specyfice)	227
2.2.4.11. Zasada „jeden kraj, dwa systemy”	228
2.2.4.12. Zasada niezależności ChRL	233
2.2.4.13. Wartości azjatyckie – podstawowe prawa i obowiązki obywateli ChRL	234
2.2.4.13.1. Wolności obywateli ChRL	237
2.2.4.13.2. Godność ludzka	237
2.2.4.13.3. Prawo do prywatności	237
2.2.4.13.4. Bezpieczeństwo	238
2.2.4.13.5. Sprawiedliwość i słuszność	238
2.2.4.13.6. Szacunek i tolerancja	239
2.2.4.13.7. Rodzina	239
2.2.4.13.8. Równość	240
2.2.4.13.9. Praca	240
2.2.4.13.10. Wspólnota	240
2.2.4.13.11. Solidarność	241
2.2.4.13.12. Edukacja	241
2.2.4.13.13. Środowisko	242
2.2.4.13.14. Pokój	242
2.3. Socjalistyczne rządy prawa w Chinach	243
2.3.1 Wprowadzenie	243
2.3.2. Kształtowanie się rządów prawa	248
2.3.3. Istota rządów prawa według koncepcji zachodnich	250
2.3.4. Spojrzenie zachodnich naukowców na rządy prawa w Chinach	255
2.3.5. Spojrzenie chińskich naukowców na rządy prawa w Chinach ...	257
2.3.6. Oficjalna definicja socjalistycznych rządów prawa	265
2.3.7. Podsumowanie	272
Rozdział 3. Translacja idei i zasad chińskiego porządku prawnego – idee porządku społecznego a zasady konstytucyjne porządku prawnego	275
3.1. Normatywizacja idei harmonii	278
3.2. Normatywizacja idei humanitaryzmu	280
3.3. Normatywizacja idei poprawności	282
3.4. Normatywizacja idei hierarchiczności i posłuszeństwa	283
3.5. Normatywizacja idei rytualizacji (formalizacji)	285
3.6. Normatywizacja idei kolektywizmu	285
3.7. Normatywizacja idei samodoskonalenia	287

Rozdział 4. Konstytucja Chińskiej Republiki Ludowej	
a konstytucjonalizacja chińskiego porządku prawnego	289
4.1. Chińska tożsamość konstytucyjna – w poszukiwaniu chińskiej konstytucji	289
4.2. Ku konstytucjonalizacji chińskiego porządku prawnego	295
4.2.1. Konstytucja a konstytucjonalizm	295
4.2.2. Konstytucjonalizm o chińskiej specyfice	299
4.2.2.1. Specyfika chińskiego konstytucjonalizmu – rola KPCh w chińskim porządku konstytucyjnym	302
4.2.2.2. Instytucjonalizacja chińskiej konstytucji w układzie państwo – KPCh	308
4.3. Efektywność Konstytucji Chińskiej Republiki Ludowej	311
4.3.1. Kontrola konstytucyjności – inicjatywa obywatelska – konstytucyjna świadomość obywatelska	311
4.3.1.1. Sprawa <i>Sun Zhigang</i>	311
4.3.1.2. Zniesienie systemu reedukacji poprzez pracę	315
4.3.1.3. Ograniczenia Internetu	316
4.3.1.4. Dyskryminacja w zatrudnieniu	317
4.3.1.5. Dyskryminacja odszkodowawcza	318
4.3.1.6. Sprawa <i>Tang Fuzhen</i>	320
4.3.2. Bezpośrednie stosowanie Konstytucji ChRL	321
4.3.2.1. Jurysprudenca konstytucyjna	321
4.3.2.2. Sprawa <i>Qi Yuling</i>	322
4.3.3. Sędziowie jako twórcy prawa?	323
4.3.3.1. Udział sędziów w chińskiej kulturze prawnej	323
4.3.3.2. Niezależność sądownictwa?	326
4.4. Wnioski	328
Zakończenie	335
1. Społeczna konstytucja Konfucjusza (<i>invisible constitution</i>), konstytucja pisana (<i>written constitution</i>), konstytucja niepisana (<i>unwritten constitution</i>)	335
1.1. Społeczna konstytucja Konfucjusza (<i>invisible constitution</i>)	335
1.2. Konstytucja pisana (<i>written constitution</i>)	339
1.3. Konstytucja niepisana (<i>unwritten constitution</i>)	339
2. Rządy w oparciu o prawo i rządy w oparciu o moralność	347
2.1. Rządy w oparciu o prawo	347
2.2. Rządy w oparciu o moralność	350
2.3. Konstytucjonalizm	353
3. Wnioski	358
4. Wskazania na przyszłość	364
Źródła	367